RAAD VAN STATE
AFDELING WETGEVING
L
-7-07-1989
Vandermeulebroecke
Toegezonden aan de H.
Overgemaakt aan de H.

ROYAUME DE BELGIQUE.

AVIS DU CONSEIL D'ETAT.

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, neuvième chambre, saisi par le Ministre des Relations extérieures, le 29 mai 1989, d'une demande d'avis sur un projet de loi "portant approbation de l'Avenant à l'Accord du 20 juin 1979 entre le Gouvernement du Royaume de Belgique et le Gouvernement de la République française concernant l'exécution en commun d'un programme d'observation de la terre et annexe, signé à Paris le 13 novembre 1984", a donné le 26 juin 1989 l'avis suivant :

KONINKRIJK BELGIE.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, negende kamer, op 29 mei 1989 door de Minister van Buitenlandse betrekkingen verzocht hem van advies te dienen over een ontwerp van wet "houdende goedkeuring van het Avenant bij de Overeenkomst van 20 juni 1979 tussen de Regering van het Koninkrijk België en de Regering van de Franse Republiek betreffende de gezamenlijke uitvoering van een programma voor de observatie van de aarde, en bijlage, ondertekend te Parijs op 13 november 1984", heeft op 26 juni 1989 het volgend advies gegeven :

L'avant-projet de loi comporte un seul article dont l'objet est de soumettre à l'assentiment des Chambres législatives l'Avenant à l'Accord du 20 juin 1979 entre le Gouvernement du Royaume de Belgique et le Gouvernement de la République française concernant l'exécution en commun d'un programme d'observation de la terre et annexe, signé à Paris le 13 novembre 1984.

L'Avenant est de nature à grever l'Etat belge, au sens de l'article 68, alinéa 2, de la Constitution, puisqu'il met, selon l'article 2 de l'Avenant, à la charge de la Belgique une contribution au programme d'observation de la terre, d'un montant de 140 millions de francs belges, aux conditions économiques du 1er juillet 1981.

L'accord doit donc être soumis à l'assentiment des Chambres, conformément à la disposition constitutionnelle précitée.

Selon les renseignements transmis au Conseil d'Etat, et qui n'apparaissent nullement dans l'exposé des motifs, l'exécution de l'accord a pris fin en 1986 et la dernière part de la contribution financière de la Belgique - laquelle s'est élevée, selon les explications données par le fonctionnaire délégué, à 188 millions de francs belges compte tenu de l'ajustement à l'évolution des conditions économiques - a été payée à la France au cours de la même année 1986.

La procédure qui a été suivie et qui consiste en l'exécution de l'accord avant que l'assentiment soit demandé aux Chambres législatives, est critiquable au même titre

que la conclusion immédiate d'un accord international sans que soit réservée la ratification, lorsque l'approbation parlementaire est requise (1).

Au demeurant, le Conseil d'Etat observe que la procédure suivie n'est pas conforme à l'article 5.1, du texte de l'Avenant, qui dispose comme suit :

> "Le présent Avenant entrera en vigueur à la date de l'échange des notifications constatant que les conditions nationales requises pour son entrée en vigueur sont remplies".

Pour que la sauvegarde des attributions des Chambres législatives soit assurée à l'avenir, le Conseil d'Etat ne peut que rappeler que l'approbation doit précéder l'exécution.

+

.../...

---

(1) Voir l'avis du 3 janvier 1957 du Conseil d'Etat sur le projet devenu la loi du 21 mai 1958 portant approbation de trois actes internationaux (Doc. parl., Chambre 1956-1957, n° 657-1, pp. 4-5, ici p. 5) ainsi que le rapport de la Commission des Affaires étrangères du Sénat à propos du projet devenu la loi du 15 juillet 1970 portant approbation de la "Convention portant loi uniforme sur la vente internationale des objets mobiliers, signée à La Haye le 1er juillet 1964" (Doc. parl., Sénat, sess. 1969-1970, n° 248, p. 6).

Le texte néerlandais du projet appelle en outre une observation de forme qui est formulée à la fin de la partie néerlandaise du présent avis.

Pour le surplus, le projet n'appelle pas d'observation.

Het voorontwerp van wet bestaat uit een enkel artikel dat tot doel heeft het Avenant bij de Overeenkomst van 20 juni 1979 tussen de Regering van het Koninkrijk België en de Regering van de Franse Republiek betreffende de gezamenlijke uitvoering van een programma voor de observatie van de aarde, en bijlage, ondertekend te Parijs op 13 november 1984, ter goedkeuring aan de Wetgevende Kamers voor te leggen.

De Aanvullende Overeenkomst is van die aard dat de Belgische Staat wordt bezwaard in de zin van artikel 68, tweede lid, van de Grondwet, aangezien volgens artikel 2 van die Overeenkomst een bijdrage in het programma voor de observatie van de aarde ten bedrage van 140 miljoen Belgische frank, op basis van de economische omstandigheden van 1 juli 1981, ten laste van België komt.

De overeenkomst moet dus krachtens de evengenoemde grondwetsbepaling ter goedkeuring aan de Kamers worden voorgelegd.

Volgens de aan de Raad van State verstrekte inlichtingen, die nergens in de memorie van toelichting voorkomen, heeft de uitvoering van de overeenkomst in 1986 een einde genomen en is het laatste part van de Belgische financiële bijdrage - die volgens de door de gemachtigde ambtenaar gegeven uitleg, rekening houdend met de aanpassing aan de evolutie van de economische omstandigheden, 188 miljoen Belgische frank beliep - tijdens datzelfde jaar 1986 aan Frankrijk betaald.

.../...

De aangewende procedure, die erin bestaat dat de overeenkomst wordt uitgevoerd vóór de goedkeuring van de Wetgevende Kamers is gevraagd, is evenzeer aanvechtbaar als wanneer een internationale overeenkomst waarvoor de parlementaire goedkeuring vereist is, onmiddellijk wordt gesloten, zonder dat een voorbehoud wordt gemaakt voor de bekrachtiging (1).

De Raad van State doet overigens opmerken dat de gevolgde procedure niet in overeenstemming is met artikel 5.1. van de tekst van de Aanvullende Overeenkomst, dat als volgt bepaalt :

> "Deze Aanvullende Overeenkomst treedt in werking op de datum van de uitwisseling van de kennisgevingen waarin wordt vastgesteld dat aan de nationale vereisten voor de inwerkingtreding ervan, is voldaan".

Opdat de bevoegdheden van de Wetgevende Kamers voortaan worden beschermd, kan de Raad van State er enkel nogmaals op wijzen dat de goedkeuring aan de uitvoering moet voorafgaan.

+

.../...

---

(1) Zie het advies van 3 januari 1957 van de Raad van State over het ontwerp dat de wet van 21 mei 1958 houdende goedkeuring van drie internationale akten is geworden (Gedr. St., Kamer 1956-1957, nr. 657-1, blz. 4-5, hier blz. 5), alsook het verslag van de Commissie voor de Buitenlandse Zaken van de Senaat over het ontwerp dat de wet van 15 juli 1970 houdende goedkeuring van het Verdrag houdende eenvormige wet inzake de internationale koop van roerende zaken, ondertekend te Den Haag op 1 juli 1964, is geworden (Gedr. St., Senaat, zitting 1969-1970, nr. 248, blz. 6).

Verder kan bij de Nederlandse tekst van het ontwerp de volgende vormopmerking worden gemaakt : in het opschrift van de wet wordt het Franse "avenant" vertaald door "avenant", terwijl zowel in het opschrift als in de tekst zelf van die "avenant" sprake is van "aanvullende overeenkomst"; het begrip "avenant" komt trouwens in de hier gebruikte betekenis in geen Nederlands woordenboek voor.

Voor het overige zijn bij het ontwerp geen opmerkingen te maken.

La chambre était composée de

Messieurs : H. ROUSSEAU, président de chambre,
de Heren : kamervoorzitter,

P. FINCOEUR, conseillers d'Etat,
R. ANDERSEN, staatsraden,

C. DESCHAMPS, assesseurs de la section de législation,

P. GOTHOT, assessoren van de afdeling wetgeving,

Madame : R. DEROY, greffier,
Mevrouw : griffier.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de M. R. ANDERSEN.
Le rapport a été présenté par M. J. REGNIER, auditeur.

LE GREFFIER - DE GRIFFIER,

R. DEROY.

De kamer was samengesteld uit

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. R. ANDERSEN.
Het verslag werd uitgebracht door de H. J. REGNIER, auditeur.

LE PRESIDENT - DE VOORZITTER,

H. ROUSSEAU.